Datum raad	26 april 2022	Zaaknummer	2067852
Datum college	-		
		Portefeuille	Raad
Onderwerp	Rekenkameronderzoek: ‘Eenzaamheid in Meierijstad’		

Samenvatting
De problematiek van eenzaamheid staat hoog op de maatschappelijke- en politieke agenda. Bij consultatie van de fractievoorzitters bleken zij grote waarde te hechten aan onderzoek naar eenzaamheid in Meierijstad en de manier waarop de gemeente eenzaamheid kan bestrijden. Het doel van dit onderzoek is dan ook te achterhalen of de gemeente Meierijstad het ‘juiste’ doet om eenzaamheid tegen te gaan. De staat van eenzaamheid alsook de inzet van beleid vormen belangrijke bestanddelen van het onderzoek.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad
Openbaar bestuur

Behandeling in commissie
Mens en Maatschappij 9 juni 2022

Ontwerpbesluit gemeenteraad
De gemeenteraad besluit:
1. Kennis te nemen van het rekenkameronderzoek ‘Eenzaamheid in Meierijstad’
2. het college op te dragen de aanbevelingen over te nemen en waar mogelijk te verankeren in nieuw of aangepast beleid of beleidsuitvoering; ten aanzien van de wijze van uitvoering van aanbeveling 4. het door het college voorgestelde alternatief voorstel over te nemen.

Waarom naar de raad

Ten behoeve van zijn kaderstellende en controlerende rol maakt de raad gebruik van onderzoeksbevindingen van de rekenkamercommissie.

Aanleiding

Jaarlijks stelt de rekenkamercommissie een onderzoeksproramma op. Bij de keuze van onderzoeksonderwerpen consulteert zij het fractievoorzittersoverleg. Daar bleek veel belangstelling voor een onderzoek naar de problematiek van eenzaamheid. Na een aanbestedingsprocedure is de uitvoering van het onderzoek gegund aan B&A Groep uit Den Haag.

Argumenten

De centrale onderzoeksvraag luidde:
Welke middelen zet de gemeente Meierijstad in om eenzaamheid te bestrijden en hoe draagt dat bij aan het verminderen van eenzaamheid in Meierijstad?

Daar werden de volgende deelvragen bij geformuleerd:

1. *In welke mate komt eenzaamheid voor binnen de gemeente Meierijstad?*
2. *Welke doelgroepen hebben een verhoogde kans op eenzaamheid en hoe verhoudt zich dat tot de inwonerpopulatie binnen de gemeente?*
3. *Hoe heeft eenzaamheid zich in de afgelopen jaren ontwikkeld, wat zijn de prognoses en hoe verhoudt zich dit tot vergelijkbare regio's?*
4. *Wat is het beleid van de gemeente Meierijstad op het gebied van het tegengaan van eenzaamheid onder de verschillende bevolkingsgroepen?*

Als hoofdconclusie werd geformuleerd:

- *In de gemeente Meierijstad ervaren minder mensen eenzaamheid ten opzichte van de GGD-regio Hart voor Brabant en het landelijk gemiddelde. Inzoomend op de wijken in Meierijstad, komt de meeste eenzaamheid voor in: Schijndel-West, Schijndel-Oost, Veghel-Oost en Veghel-West 2. Uit wetenschappelijke onderzoeken blijkt dat de volgende doelgroepen een verhoogde kans op eenzaamheid hebben: mensen met een migratieachtergrond, jongeren, senioren, alleenstaanden en mensen met een lage sociaal-economische status (SES).*
- *De gemeente Meierijstad zet via partners veel interventies en activiteiten in gericht op de aanpak van eenzaamheid. Bijvoorbeeld inloopspreekuren, beeldbellen en ontmoetingsactiviteiten als gezamenlijk koken, schilderen, sporten en gamen. Deze activiteiten en interventies zijn getoetst aan de door kennisinstituut Movisie opgestelde 12 werkzame bestanddelen. Daaruit blijkt dat bij veel activiteiten en interventies sprake is van 7 of meer werkzame bestanddelen. De verwachte impact van de meeste interventies is daarom groot.*
- *De gemeente zelf heeft onvoldoende zicht op de effecten van de toegepaste interventies ter bestrijding of voorkoming van eenzaamheid.*
- *De raad stelt geen concrete doelen als het gaat om eenzaamheid. Doelen kunnen daardoor niet worden vertaald in de toetsing van subsidieaanvragen.*
- *De raad kan de controlerende taak niet goed uitvoeren. De raad kan op basis van de ontvangen informatie niet toetsen of de gemeente het juiste doet op het gebied van bestrijding van eenzaamheid. De raad kan op basis van de ontvangen informatie ook niet controleren of de subsidies bijdragen aan het doelbereik van de gemeente. Dat komt door het ontbreken van concrete doelen.*

Voor de uitwerking in deelconclusies, zie het rapport.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1:
Stel doelen rondom de aanpak van eenzaamheid op met daarin meetbare indicatoren en stel deze als raad vast.
Draag het college op om een door de raad vast te stellen ambitie op te stellen waarin het volgende is opgenomen:

- *Uitgewerkte, SMART geformuleerde doelstellingen en meetbare indicatoren. Betrek hierbij lokale samenwerkingspartners om mede-eigenaarschap te creëren;*
- *Maak het specifiek voor wijken en doelgroepen waar de kans op eenzaamheid groter is (maatwerk);*
- *De wijze waarop data verzameld wordt, uitkomsten geanalyseerd worden en samen geleerd en verbeterd kan worden;*
- *De wijze waarop de raad kan controleren wat de maatschappelijke effecten zijn van de interventies.*

Aanbeveling 2:
Voorzie de subsidieregelingen en -verordeningen van concrete toetsingscriteria die zijn afgeleid van de doelstellingen zoals opgesteld als gevolg van aanbeveling 1.
Draag het college op om in subsidieregelingen, specifieke subsidieverordeningen en/of de toelichtingen hierop, het concrete doel van de subsidie aan de bestrijding van eenzaamheid en het daaraan gerelateerde maatschappelijke effect uit het gemeentelijk beleid op te nemen door deze smart te formuleren en te koppelen aan toegekende subsidies.

Aanbeveling 3:
Investeer in een cyclus van leren, ontwikkelen en verbeteren
Draag het college op om de toegepaste interventies periodiek op doelmatigheid en doeltreffendheid te evalueren. De raad kan op basis hiervan het college de opdracht geven om verbeteringen door te voeren.

Aanbeveling 4:
Vraag als raad jaarlijks een rapportage over de bijdrage van de interventies aan de doelen.
Vraag om een eenduidig overzicht voor de raad waar periodiek en in ieder geval één keer per jaar een rapportage te ontvangen waarin de relatie is gelegd tussen de interventie en de bijdrage aan het bestrijden van eenzaamheid. Het is raadzaam om een dergelijke update in een bestaand moment te integreren, bijvoorbeeld tijdens een beeldvormende avond. Overweeg om de inhoudelijke verantwoording over de eenzaamheidsbestrijding ook op te nemen in de P&C cyclus.

Kanttekeningen
In het kader van het wederhoor heeft het college zijn bestuurlijke zienswijze op het rapport gegeven. Het college kan zich vinden in de eerste drie aanbevelingen en ziet goede aanknopingspunten om daar uitvoering aan te geven. In afwijking van aanbeveling nr. 4 stelt het college voor om, in plaats van een rapportage over de bijdrage per interventie, jaarlijks een eenduidig overzicht aan de raad te overleggen over het bestrijden van eenzaamheid. Daarin wordt dan een algemene conclusie opgenomen over het bestrijden van eenzaamheid en de algemene maatschappelijke effecten daarvan. Dit is aanvullend op de 4G-monitor Sociaal Domein.

Communicatie
Door middel van publicatie van het rapport op uw vergaderapp iBabs en op de website van Meierijstad alsook door plaatsing op de lijst van Ingekomen stukken voor de raad.

Participatie
Zie hiervoor de lijst van geraadpleegde personen/geïnterviewden in bijlage 1 Rapport (Onderzoeksverantwoording blz. 61-62)

Financiële toelichting
Het onderzoek werd uitgevoerd binnen het voor rekenkameronderzoek beschikbare budget.

Planning
De bestuurlijke besluitvorming over het rapport vindt plaats in de raad van 23 juni 2022.

Rechtsbescherming
Er staat geen rechtsbescherming open tegen rapporten van de rekenkamercommissie, noch tegen de besluitvorming daaromtrent.

Monitoring en evaluatie
Te gelegener tijd een doorwerkingsonderzoek van de rekenkamercommissie om vast te stellen of en zo ja hoe de aanbevelingen in beleid of beleidsuitvoering zijn verwerkt.

Bijlagen
Onderzoeksrapport ‘Eenzaamheid in Meierijstad’

Onderliggende documenten
De onderzoeksdata blijven bij onderzoeksbureau B&A Groep

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van de griffier van 25 april 2022

Gelet op Hoofdstuk IVb van de Gemeentewet;

Besluit gemeenteraad:
1. Kennis te nemen van het rekenkameronderzoek ‘Eenzaamheid in Meierijstad’
2. het college op te dragen de aanbevelingen over te nemen en waar mogelijk te verankeren in nieuw of aangepast beleid of beleidsuitvoering; ten aanzien van de wijze van uitvoering van aanbeveling 4. het door het college voorgestelde alternatief over te nemen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 23 juni 2022

De raad voornoemd,

De griffier,	De voorzitter,
A.F.J. Franken	ir. C.H.C. van Rooij